

2018

AFYONKARAHİSAR
İşgücü Piyasası
Araştırma
Raporu

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

**AFYONKARAHİSAR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL
MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU**

YAZARLAR

Mehmet FİDAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. İşsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizde istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. İstihdamın artırılarak işsizliğin azaltılmasını teminen etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Afyonkarahisar Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğümüzce yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktayız. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İşkur kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken, aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İşkur 2018 yılında da kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur. İlimizde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile Afyonkarahisar'daki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve temininde güçlük çekme nedenleri, 2018 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir. İşverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, ihtiyaç duyduğu elemanda aradığı nitelikler belirlenmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İşkur İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde cevap veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyor, Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa TUTULMAZ

VALİ

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle, 2018 yılı 2 Nisan-11 Mayıs tarihleri arasında veri derlenen işyeri sayısı 582'dir. Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi

Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KARAKAYA

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler	6
Kayıtlı İşsiz	7
Aktif İşgücü Programları	9
İşsizlik Ödeneği	12
İKİNCİ BÖLÜM	14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	16
İşyeri Verileri	16
Mevcut İstihdam	28
AÇIK İŞLER	32
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	42
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	48
SONUÇ	55

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	29
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	30
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	32
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	38
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	38
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	39
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	40
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	41
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	43
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	45
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	47
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	47
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	49
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	50
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	51
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	51

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı.....	8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu.....	19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	24
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	28
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi	33
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	35
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	36
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	37
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	44
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	46
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	52
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	53
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	54

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden işsizlik oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 582'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 24 bin 797 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 19 bin 365 çalışan erkeklerden, 5 bin 432 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 44'ü, kadınların ise yüzde 33'ü imalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Afyonkarahisar ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; tesis ve makine operatörleri ve montajcıları ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar. Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Afyonkarahisar ili açık iş oranı bakımından 1,3'lük bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,3 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleridir. Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 3,1'dir. Afyonkarahisar ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, hizmet ve satış elemanları ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 37,3'ü için eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla imalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk üç sırada çağrı merkezi müşteri temsilcisi, mermer işçisi ve tuğla imal işçisi mesleklerinin yer aldığı görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada "gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken, Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde

22,8'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,1 olarak öngörölürken, Afyonkarahisar ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,9 olarak öngörölmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Afyonkarahisar işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırması Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Afyonkarahisar ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Afyonkarahisar ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

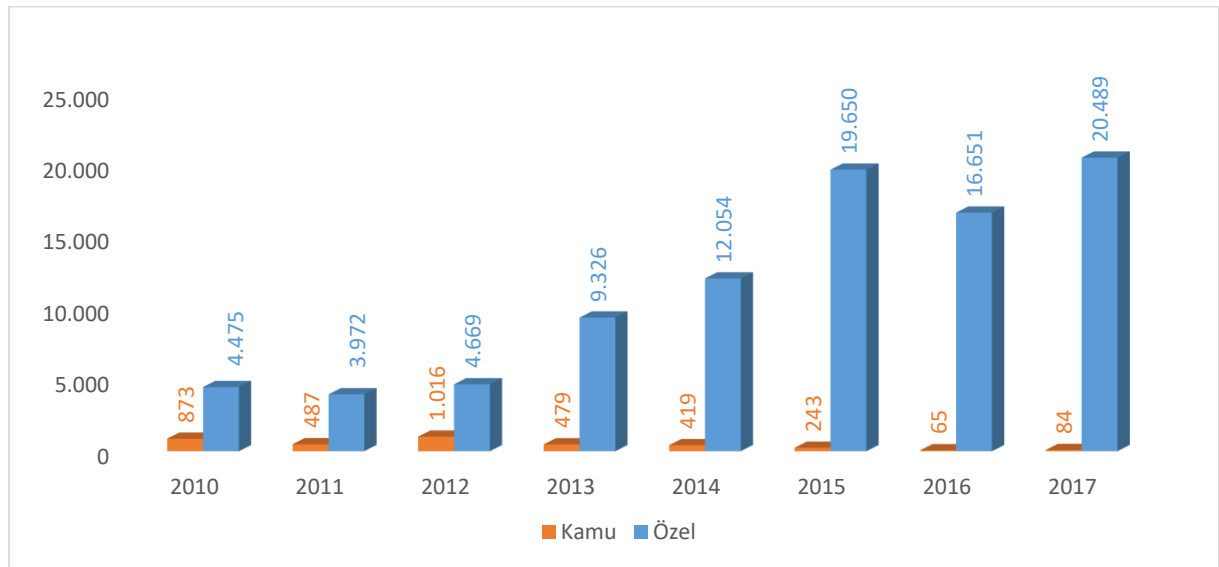
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 5 bin 348 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 20 bin 573 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları 2012 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 16 oranında azalmıştır. Son sekiz yıla bakıldığında, bir önceki yıla göre açık iş sayısındaki en çok artış yüzde 72,5 ile 2013 yılında gerçekleşmiştir. 2017 yılı itibarıyla alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir

önceki yıla göre yaklaşık yüzde 23,1 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	6.702
Temizlik Görevlisi	2.968
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	1.366
Müşteri Temsilcisi	645
Mermer İşçisi	554
Garson (Servis Elemanı)	552
Satış Danışmanı / Uzmanı	498
Büro İşçisi	348
Makineci (Dikiş)	323
Hemşire	306

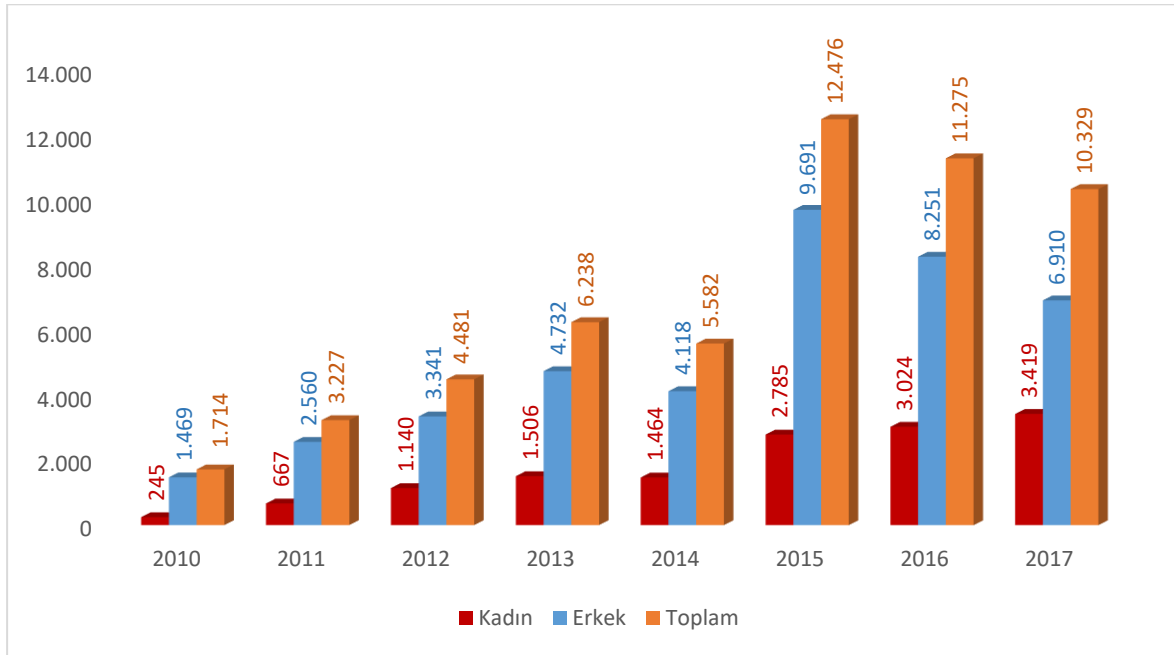
Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2017 yılında 20 bin 573 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 6 bin 702 açık iş ile beden işçisi (genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 32,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İşKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2’den de görüleceğı üzere bu artan performans İşKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İşKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 1.714 olan Afyonkarahisar ilinde işe yerleştirilenlerin 1.469’u erkeklerden, geri kalan 245 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 12 bin 476 kişi İşKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 33,1’i kadınlardan oluşmuştur. 2015 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirmede yaklaşık 2 katına, toplam işe yerleştirmede ise yaklaşık 2,2 katına ulaşılmıştır.

İşKUR’un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğı tüm değışkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	3.275	804	4.079
Temizlik Görevlisi	936	405	1.341
Müşteri Temsilcisi	239	329	568
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	137	229	366
Hemşire	113	185	298
Büro İşçisi	121	175	296
Garson (Servis Elemanı)	176	70	246
Makineci (Dikiş)	92	148	240
Güvenlik Görevlisi	235	5	240
Satış Danışmanı / Uzmanı	112	118	230

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 4 bin 79 tane işe yerleştirmeye beden işçisi (genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu mesleği, temizlik görevlisi ve müşteri temsilcisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar ve erkekler en çok beden işçisi (genel) ve temizlik görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

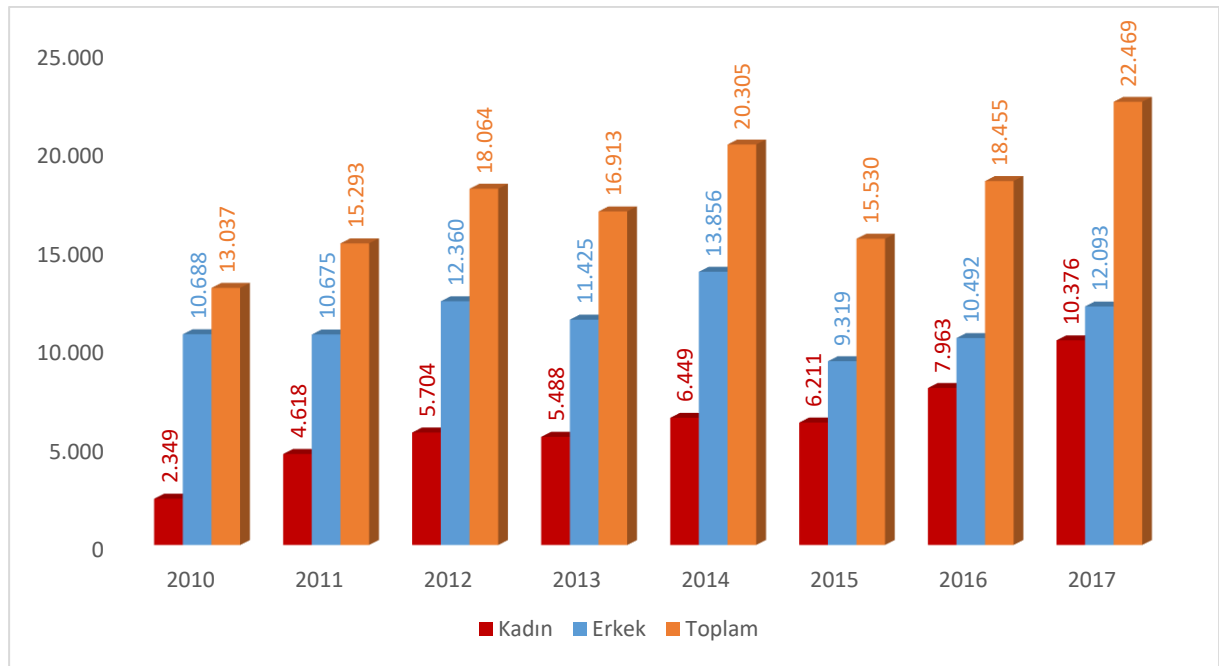
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsiz; hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp, Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında, Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'a kayıtlı 13 bin 37 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 10 bin 668'i erkek, 2 bin 349'u ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 22 bin 469 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Afyonkarahisar'da 2 bin 349 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken, bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 10 bin 376'ya yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Afyonkarahisar ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada beden işçisi (genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Afyonkarahisar ilinde Kuruma kayıtlı 4 bin 67 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Afyonkarahisar ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 18'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği, temizlik görevlisi ve büro memuru (genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok beden işçisi, temizlik görevlisi, beden işçisi

(temizlik) gibi mesleklerin yanı sıra, büro memuru (genel), sekreter ve paketleme işçisi gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	54	452	523	975
2011	39	163	551	714
2012	79	917	791	1.708
2013	48	571	466	1.037
2014	12	281	39	320
2015	108	1.403	739	2.142
2016	103	1.323	657	1.980
2017	52	1.066	84	1.150

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle işbaşı eğitim programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 52 mesleki eğitim kursundan 1.150 katılımcı faydalanmıştır. Katılımcıların 1.066'sı kadın, 84'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında katılımcıların yüzde 92,6'sı kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı
Aşçı Yamağı (Çırağı)	Dış Ticaret Meslek Elemanı	Aşçı Yamağı (Çırağı)
Keçe Aksesuarları Yapımcısı	Arıcı	Keçe Aksesuarları Yapımcısı
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Sepet Örucü	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı
Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı	Düz Kiritli Dokuma Ustası	Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı
El Nakışçısı	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi	El Nakışçısı
Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi	Çilek Yetiştiricisi	Evde Çocuk Bakım Elemanı
Evde Çocuk Bakım Elemanı	Badem Yetiştiricisi	Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı
Kadın Dış Giysileri Dikim Elemanı	Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Yetiştiricisi	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi
Dış Ticaret Meslek Elemanı	Mantar Yetiştiricisi	Düz Kiritli Dokuma Ustası

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla çeyiz ürünleri hazırlama elemanı, aşçı yamağı (çırağı) ve keçe aksesuarları yapımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla çeyiz ürünleri hazırlama elemanı, aşçı yamağı (çırağı) ve keçe aksesuarları yapımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla çoban/sürü yönetim elemanı (küçükbaş hayvan), dış ticaret meslek elemanı ve arıcı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	18	11	16	27
2011	15	10	26	36
2012	71	50	95	145
2013	73	76	63	139
2014	219	210	192	402
2015	1.007	794	932	1.726
2016	806	803	952	1.755
2017	925	1.640	1.457	3.097

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş

tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2016 yılına göre yaklaşık yüzde 15 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 925 program düzenlenmiş olup toplam 3 bin 97 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 53'ü kadınlardan yüzde 47'si erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 76 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)
Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Kasiyer
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Reyon Görevlisi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Kasiyer	Satış Danışmanı / Uzmanı	Garson (Servis Elemanı)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Sayaç Okuma Elemanı (Elektrik)	Büro İşçisi
Büro İşçisi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Hemşire
Turizm ve Otelcilik Elemanı	Turizm ve Otelcilik Elemanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Reyon Görevlisi	Teknik Servis Elemanı	Turizm ve Otelcilik Elemanı
Hemşire	Büro İşçisi	Sekreter

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, makineci (dikiş) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, makineci (dikiş) ve kasiyer mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde

ise en fazla müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, makineci (dikiş) ve garson (servis elemanı) mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	3	30	44	74
2011	8	76	104	180
2012	8	87	121	208
2013	8	77	135	212
2014	12	101	214	315
2015	23	236	343	579
2016	28	239	460	699
2017	51	574	637	1211

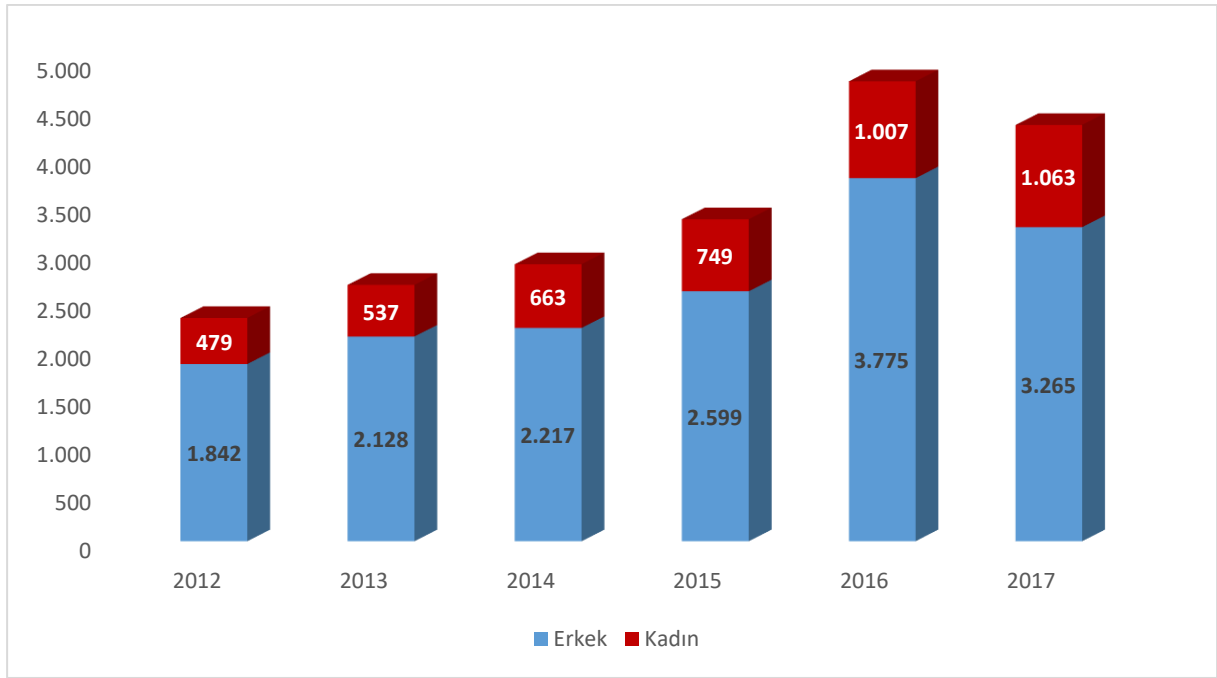
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik eğitim programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 51 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 82 daha fazladır. Programa 2017 yılında 574’u kadın, 637’si erkek olmak üzere toplam 1.211 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2017 yılında yüzde 25'i kadın olmak üzere 4 bin 328 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 9 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (cinsiyet, meslek)
- Açık iş (meslek, talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, arama kanalı, cinsiyet, arama süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (meslek, güçlük çekme nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 582 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 24 bin 797 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	206
Toptan ve perakende ticaret	127
İnşaat	75
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	43
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	28
Ulaştırma ve depolama	20
Eğitim	18
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16
Madencilik ve taş ocaklığı	14
Diğer hizmet faaliyetleri	12
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Bilgi ve iletişim	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Genel Toplam	582

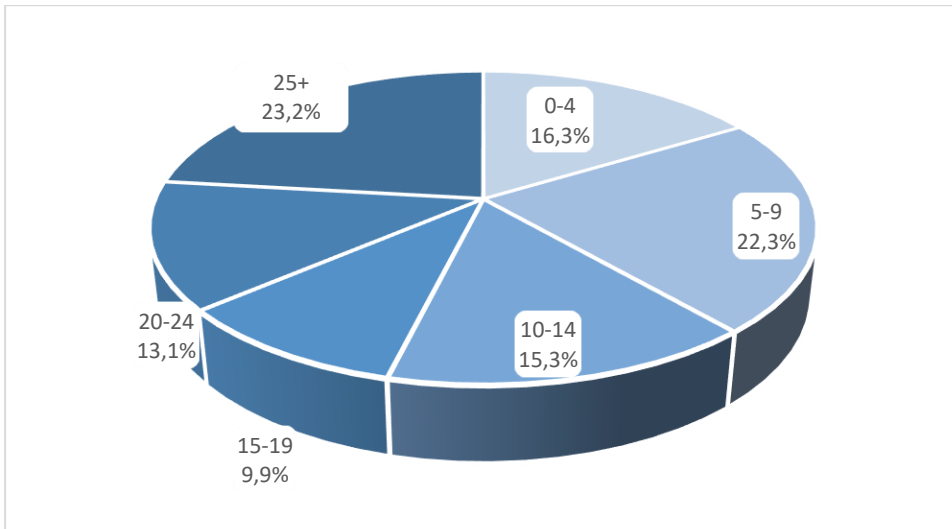
Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Afyonkarahisar ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 35’i imalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20

ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde imalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1 dir. Bu durumda Afyonkarahisar ilinde imalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 21,8'i bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde de yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası imalat ile toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise finans ve sigorta faaliyetleri, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, gayrimenkul faaliyetleri ile bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Afyonkarahisar ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

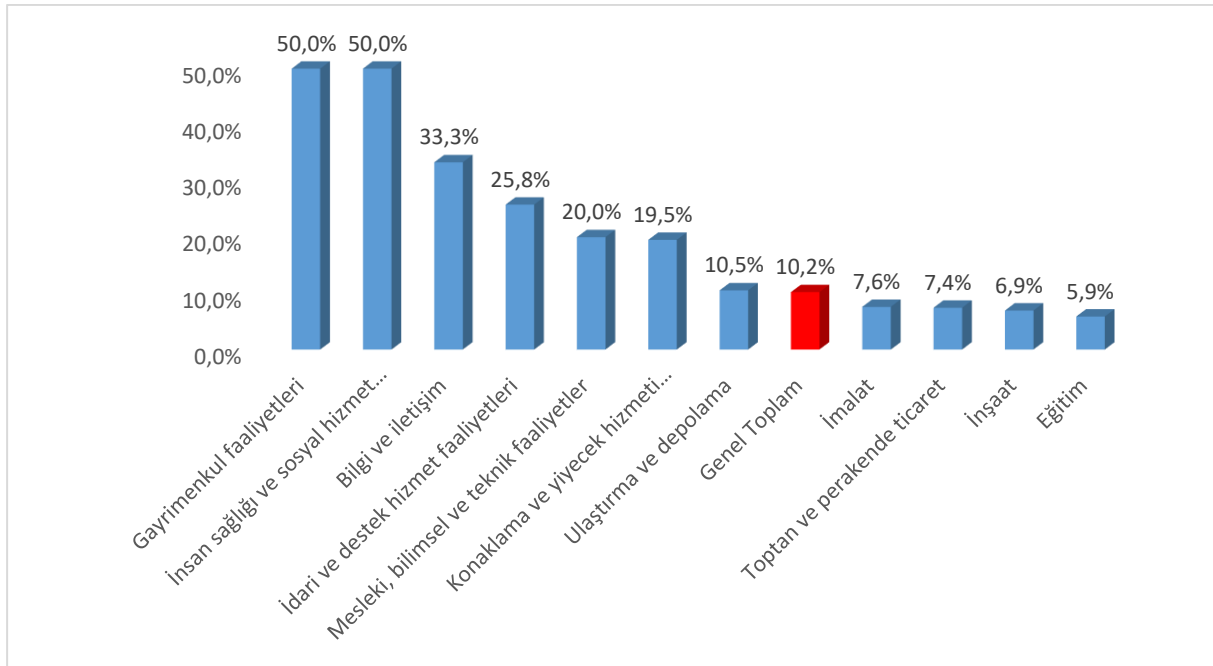
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22,3'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 16,3'tir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 38,6'sı 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 36,3'ü ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamındaki her 3 işyerinden 1'i kurulalı 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

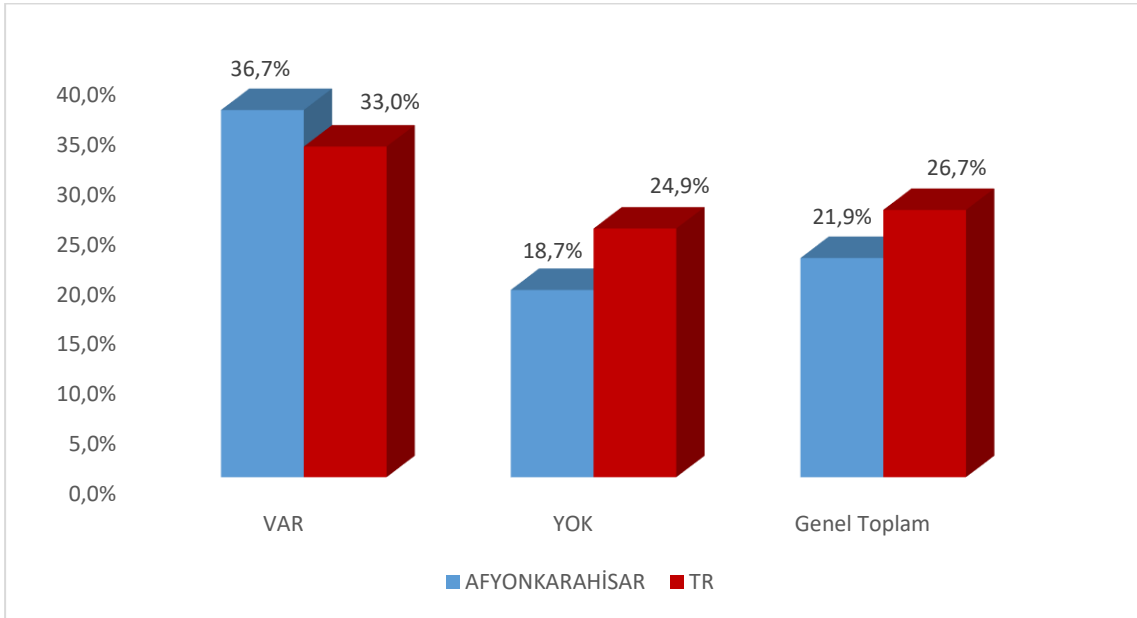
Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve gayri menkul sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Afyonkarahisar ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Afyonkarahisar ilinde ikinci sırada bilgi ve iletişim faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 25,8 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 1 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7’de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

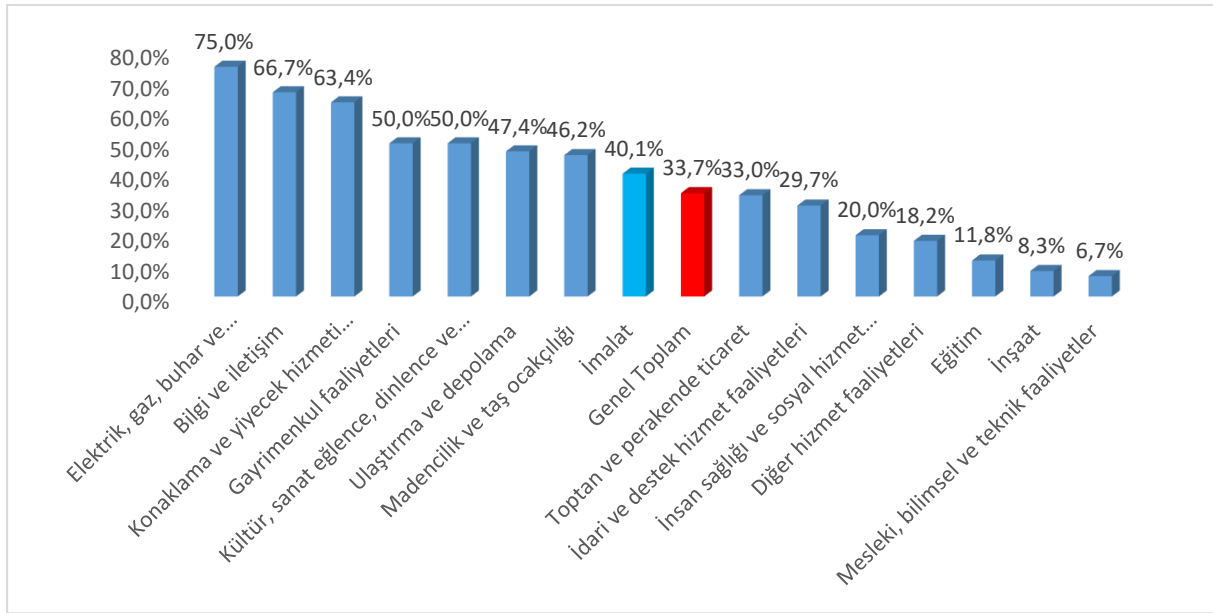
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7’sini kadınlar oluşturmaktayken Afyonkarahisar ilinde bu oran yüzde 21,9 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Afyonkarahisar ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 36,7 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 18,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9’da kalmıştır. Afyonkarahisar ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

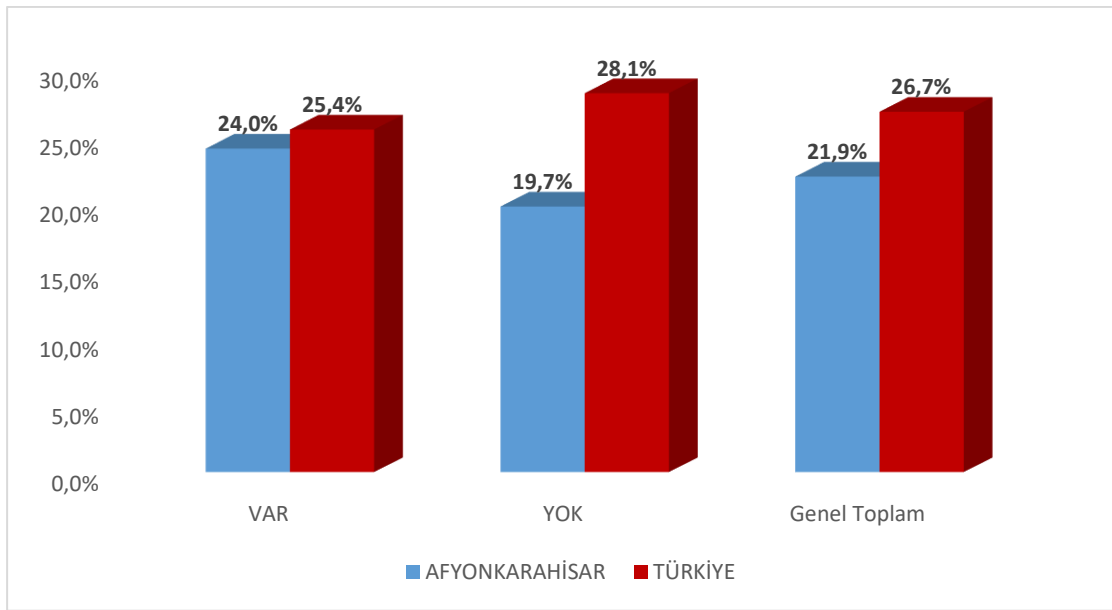

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde işyerlerinin yüzde 33,7'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Afyonkarahisar ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile bilgi ve iletişim sektörlerinde görünmektedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri sektörü ise yüzde 6,7 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan inşaat sektöründe bu oran yüzde 8,3 olarak gerçekleşmiştir. İnşaat sektöründe vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Afyonkarahisar ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, bilgi ve iletişim, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, ulaştırma ve depolama, madencilik ve taş ocaklığı ve imalat sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

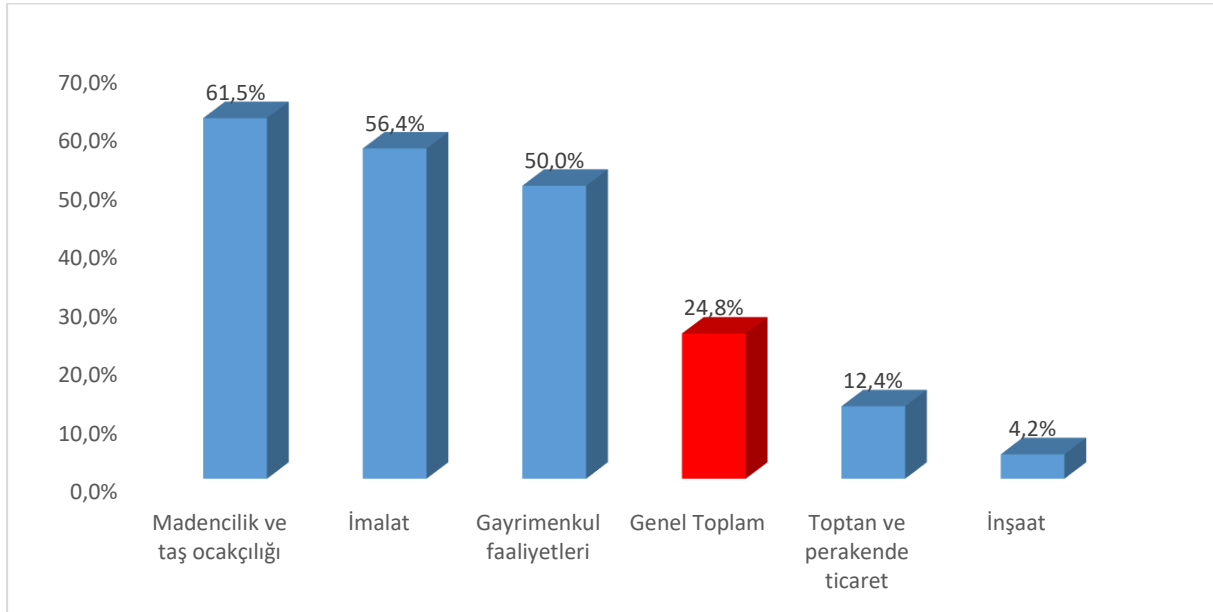
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Afyonkarahisar ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 24'ü kadın, yüzde 76'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 19,7'ye düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 22'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her yaklaşık 6 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Afyonkarahisar ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

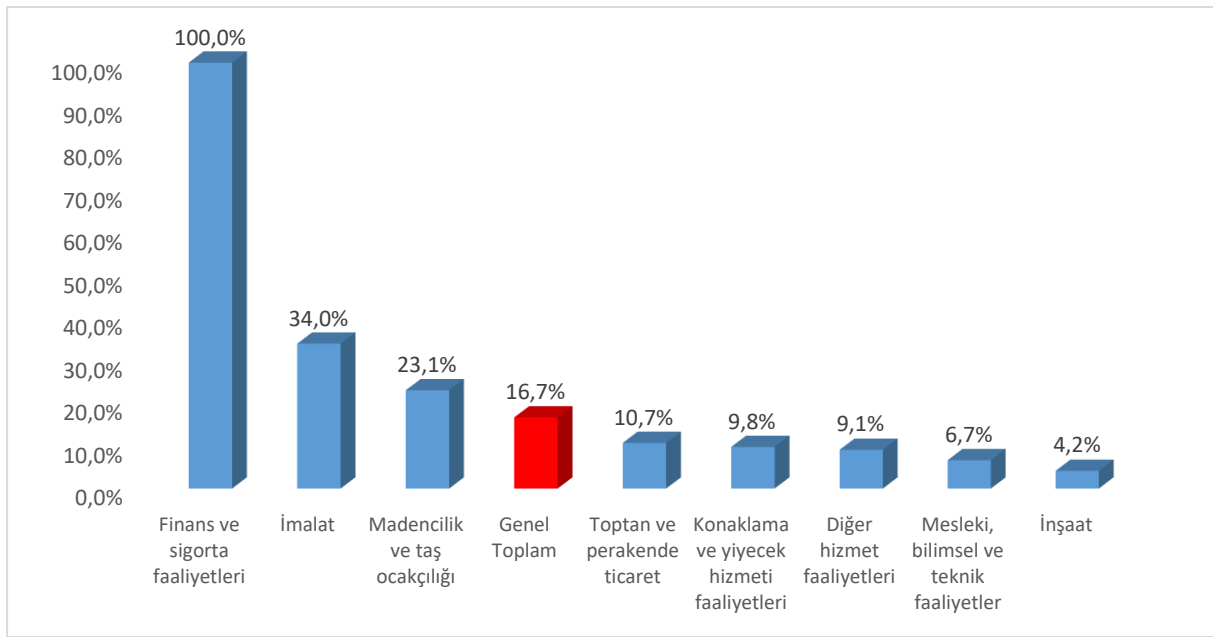

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 17 sektörden 5 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Madencilik ve taş ocaklığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 61,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 56,4 ile imalat sektörü ve yüzde 50 ile gayrimenkul faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu üç sektör ihracat yapma oranı anlamında Afyonkarahisar ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocaklığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Madencilikve taş ocaklığı ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

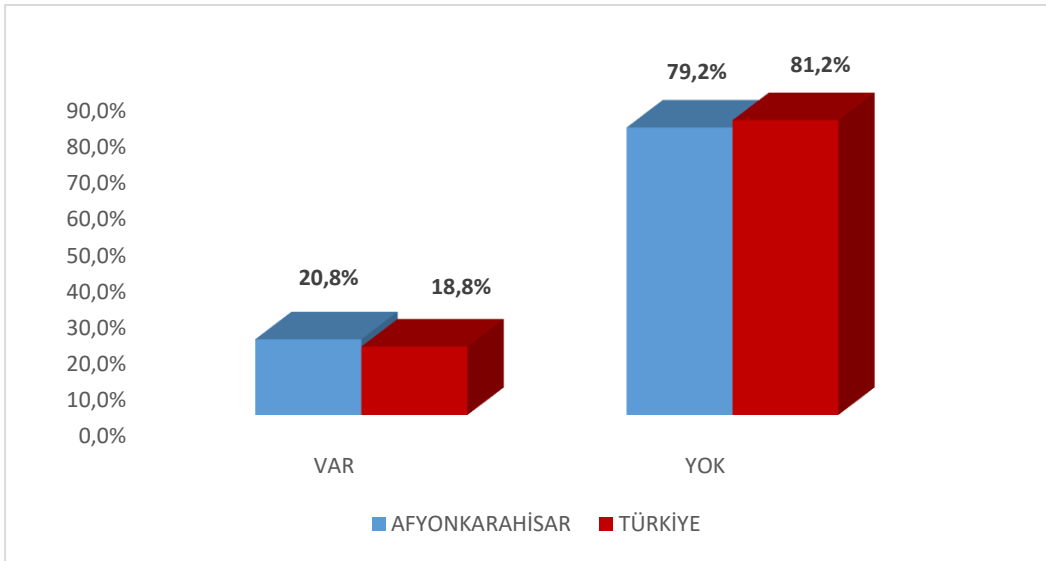
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 17 sektörden 8 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 16,7 ile, yüzde 14,5 olan Türkiye genelinin üzerindedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 100'ü Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 34 ile imalat sektörü bulunmaktadır. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bu yüksek oranın çıkmasının nedeni araştırma kapsamında bu sektörde sadece bir işyeri olmasından kaynaklanmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise yüzde 23,1 ile madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 10,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörleri yer almaktadır. İlk üç sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Afyonkarahisar ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile bilgi ve iletişim ve yüzde 31,2 ile imalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Afyonkarahisar ilinde en fazla işverenler arasında inşaat sektörü de olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 4,2 ile son sırada yer almaktadır.

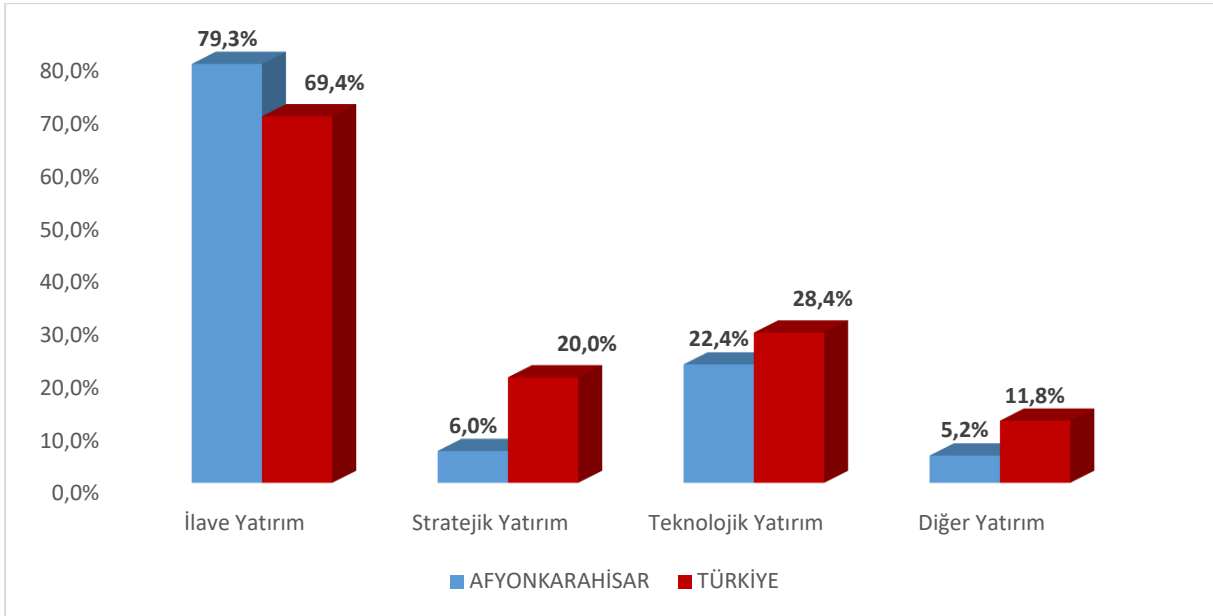
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 20,8'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

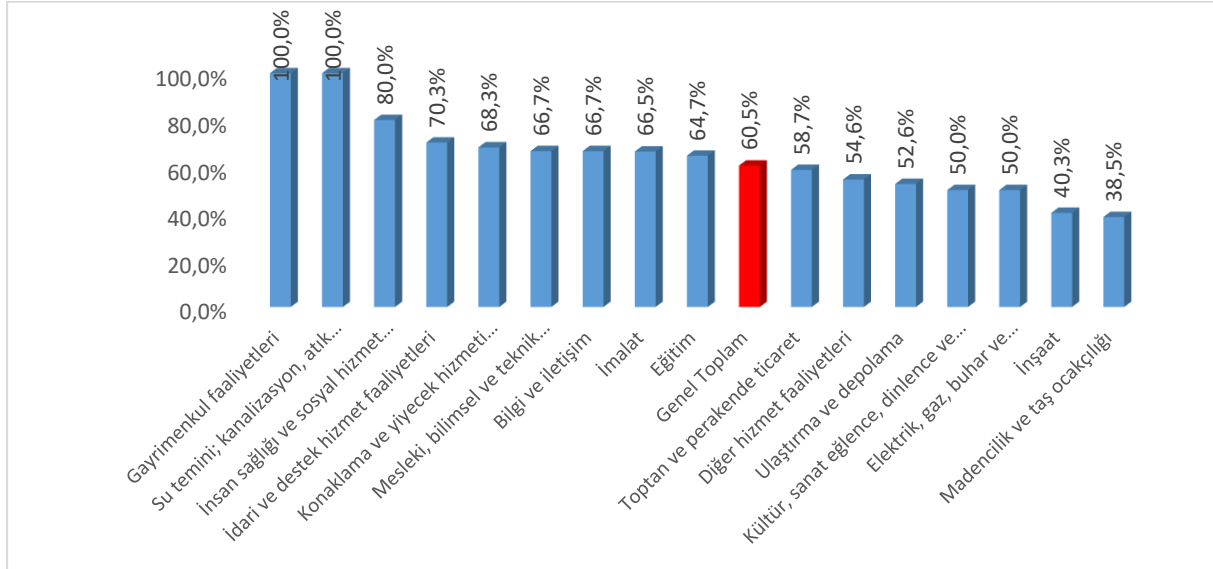

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Afyonkarahisar ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin

yüzde 79,3'ü ilave yatırım, yüzde 22,4'ü teknolojik yatırım ve yüzde 6'sı stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Afyonkarahisar ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 60,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Afyonkarahisar ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde gayrimenkul faaliyetleri ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında bulunan 20+ işyerleri içinde gayrimenkul faaliyetleri ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ikişer işyeri olduğundan, İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları bu iki sektör için yüksek çıkmıştır.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	40,0%	40,0%	40,0%	0,0%	0,0%
İmalat	2,3%	55,7%	87,0%	29,0%	1,5%	2,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	100,0%	100,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	72,4%	69,0%	20,7%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	5,6%	54,9%	91,5%	39,5%	4,2%	5,6%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	40,0%	70,0%	30,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,6%	60,7%	78,5%	64,4%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	60,0%	80,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,3%	68,3%	94,7%	47,2%	5,3%	5,3%
Eğitim	0,0%	54,5%	81,8%	63,6%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	75,0%	87,5%	87,5%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	66,7%	66,7%	50,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	3,0%	59,0%	84,6%	38,9%	2,1%	2,7%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 84,6 ile eleman talebihizmetinden yararlanmışlardır. İşyerlerinin 59'u danışmanlık ve yönlendirme hizmetinden yararlanırken, yüzde 38,9'u işbaşı eğitim programı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Afyonkarahisar ilinde elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı , su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, bilgi ve iletişim, gayrimenkul faaliyetleri ve kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır.

İmalat, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, toptan ve perakende ticaret, ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri farklı oranlarda İŞKUR 'un tüm hizmetlerinden faydalanmışlardır.

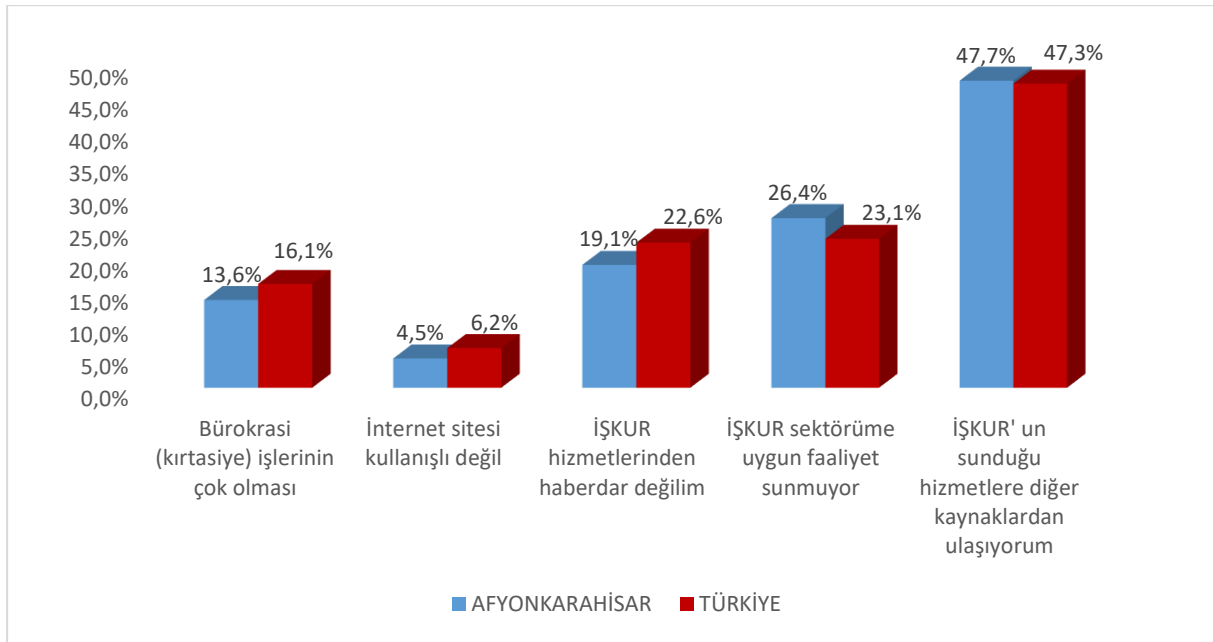
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	30,0%	1,5%	4,2%	3,1%	14,3%	22,2%
Memnun Değilim	0,0%	0,5%	2,8%	2,3%	0,0%	0,0%
Memnunum	70,0%	98,0%	93,0%	94,7%	85,7%	77,8%

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 98 ile danışmanlık ve yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 94,7 ile işbaşı eğitim programları, yüzde 93 ile eleman talebi hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 85,7 ile kısa çalışma ödeneği, yüzde 77,8 ile mesleki eğitim kursları ve yüzde 70 ile çalışanlara yönelik eğitim hizmetleri izlemektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 47,7 ile “İŞKUR’un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi”, yüzde 26,4 ile “İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor” ve yüzde 19,1 ile “İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim” gerekçeleri gösterilmiştir. Şekil 15 e göre Türkiye geneli ile Afyonkarahisar iline ait İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenleri paralellik göstermektedir.

Mevcut İstihdam

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 24 bin 786 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 19 bin 365 çalışan erkeklerden, 5 bin 432 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	1.788	8.454	10.242
Toptan ve perakende ticaret	609	3.355	3.964
İnşaat	149	1.961	2.110
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	661	1.262	1.924
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	438	1.158	1.596
Bilgi ve iletişim	526	385	911
Ulaştırma ve depolama	95	759	855
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	478	312	790
Eğitim	471	313	783
Madencilik ve taş ocaklığı	22	439	461
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	69	232	301
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	32	231	264
Diğer hizmet faaliyetleri	52	177	229
Gayrimenkul faaliyetleri	13	205	218
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	64	75
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12	45	56
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	13	19
Genel Toplam	5.432	19.365	24.797

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Afyonkarahisar ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı imalat ile toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Afyonkarahisar ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 82,5'i, kadınların ise yüzde 17,5'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 41,3 olarak gerçekleşmiştir.

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan bilgi ve iletişim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	603	5.837	6.441
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	437	3.715	4.152
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.212	2.589	3.801
Hizmet ve Satış Elemanları	747	2.533	3.280
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.009	1.271	2.280
Profesyonel Meslek Mensupları	877	1.090	1.967
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	324	1.431	1.754
Yöneticiler	119	703	822
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	105	196	300
Genel Toplam	5.432	19.365	24.797

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde meslek gruplarına göre ilk üç sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar yüzde 26, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yüzde 17 ve nitelik gerektirmeyen meslekler yüzde 15 çalışan oranı ile sıralanmaktadır .

Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu meslek grupları içinde 1.212 kişi ile kadın çalışanların en fazla olduğu grup olmuştur.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Yöneticiler ile “ Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” olmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Tuğla İmal İşçisi
Tuğla İmal İşçisi	Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Şoför-Yük Taşıma	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Kasiyer	Mermer İşçisi
Mermer Ebatlandırma İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Seramik İmal İşçisi
Seramik İmal İşçisi	Paketleme İşçisi	Temizlik Görevlisi
Paketleme İşçisi	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Mermer İşçisi	Hemşire	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Makineci (Dikiş)	Ön Muhasebeci	Mermer Silim İşçisi

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Afyonkarahisar ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir.. Çağrı merkezi müşteri temsilcisi hem kadınlarda hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Erkeklerde ise tuğla imal işçisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak kat hizmetleri elemanı/kat görevlisi, kasiyer, meyve sebze ayıklama işçisi, hemşire ve ön muhasebeci bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	169	1,6%	21,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66	3,3%	36,6%
Toptan ve perakende ticaret	41	1,0%	14,9%
İnşaat	23	1,1%	8,3%
Ulaştırma ve depolama	7	0,9%	15,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	6	2,8%	50,0%
Eğitim	5	0,7%	17,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5	0,3%	7,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	1,2%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	0,9%	18,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	2,7%	50,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0,1%	10,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	0,4%	6,7%
Bilgi ve iletişim	1	0,1%	33,3%
Madencilik ve taş ocaklığı	0	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%
Genel Toplam	334	1,3%	17,8%

Kaynak: İPA 2018

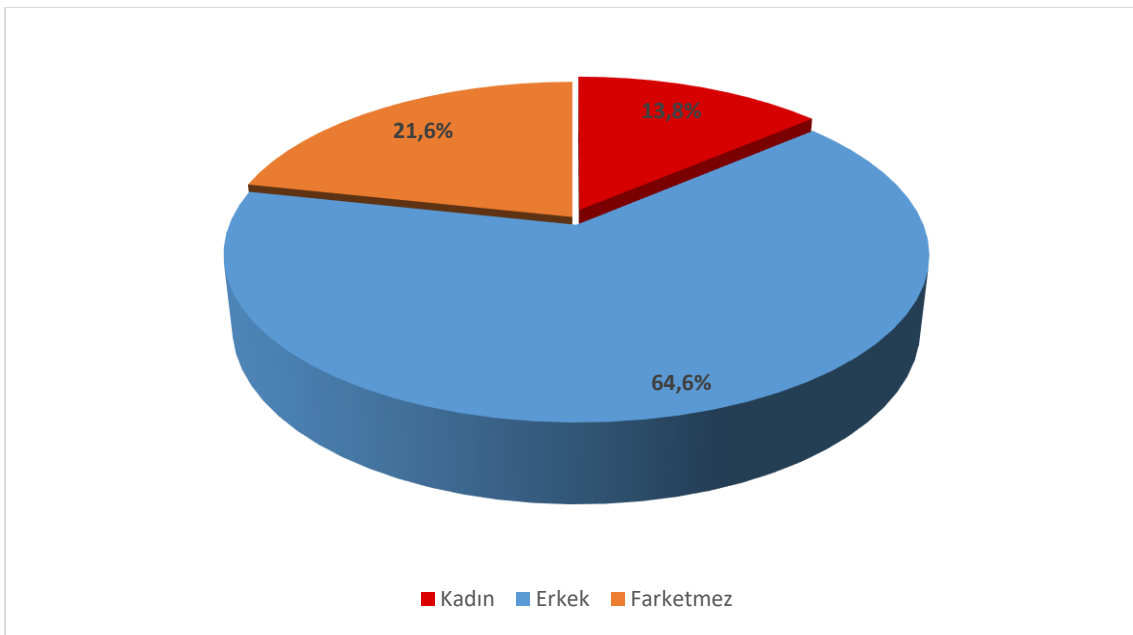
Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 104 işyerinde 334 açık iş tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu

görülmektedir. 334 kişilik açık işin yüzde 51'ine tekabül eden 169 kişilik kısmı imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Afyonkarahisar ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,3 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri olarak tespit edilmiştir.

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,8'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercih

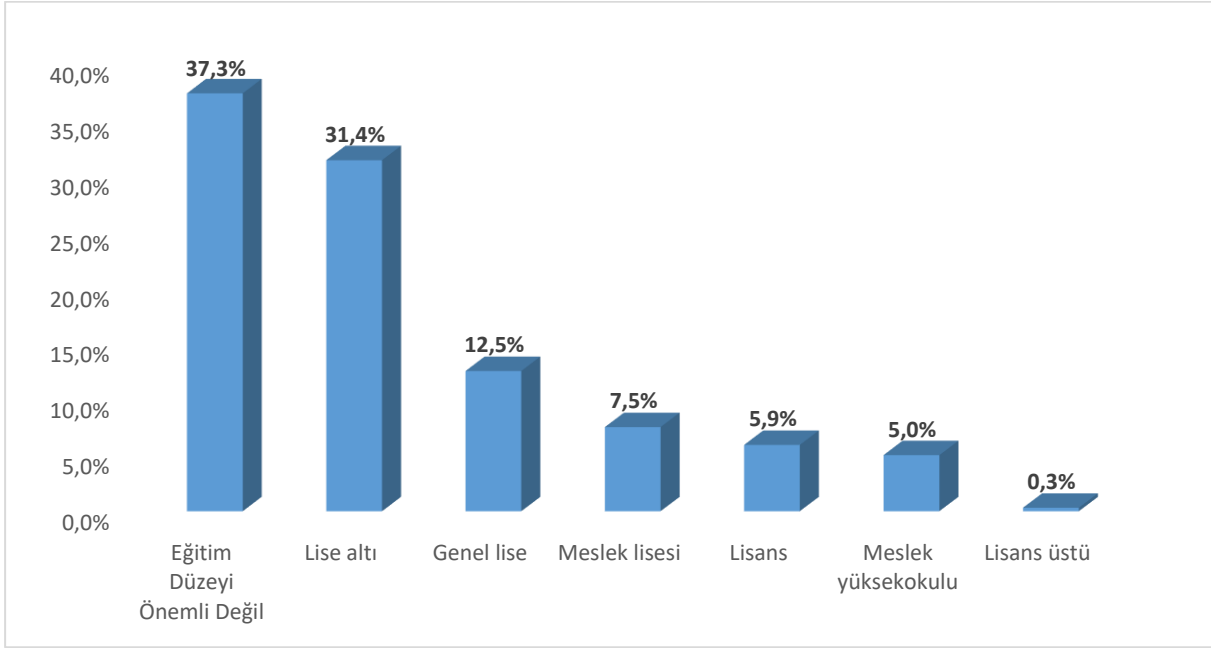

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Afyonkarahisar ilinde ve Türkiye genelinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Afyonkarahisar ilinde açık işlerin yüzde 64,6'sında işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme

eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Afyonkarahisar ilinde yüzde 13,8 oranı ile Türkiye genelinin üzerindedir. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Afyonkarahisar ilinde ise işverenlerin yüzde 21,6'sı açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.

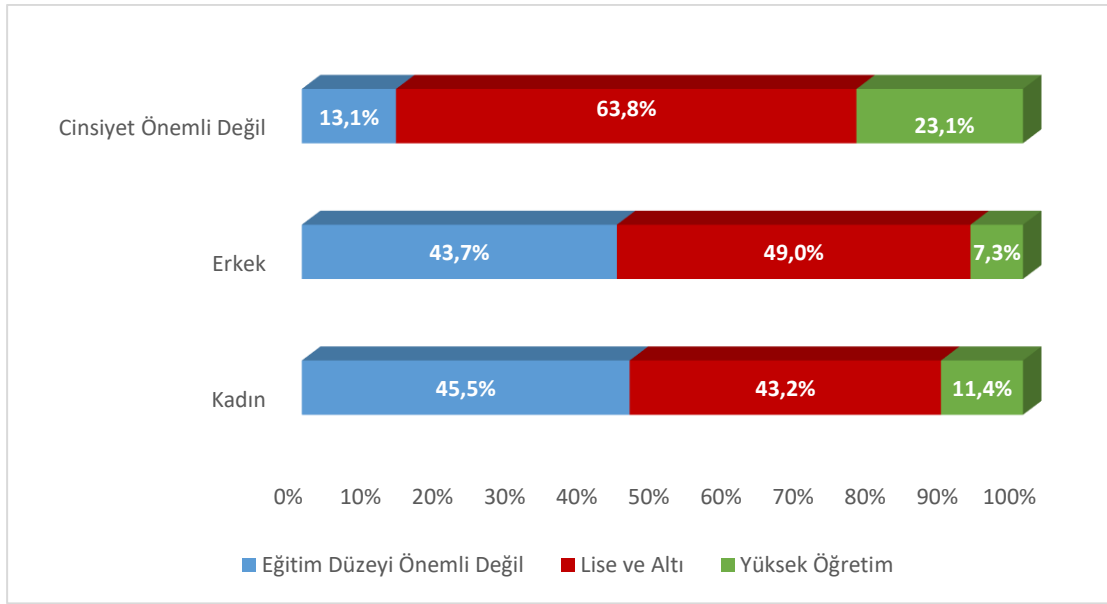
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilindeki açık işlerin yüzde 37,3'ünde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 31,4 ile lise altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,3 ile lisans üstüdür. Afyonkarahisar işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

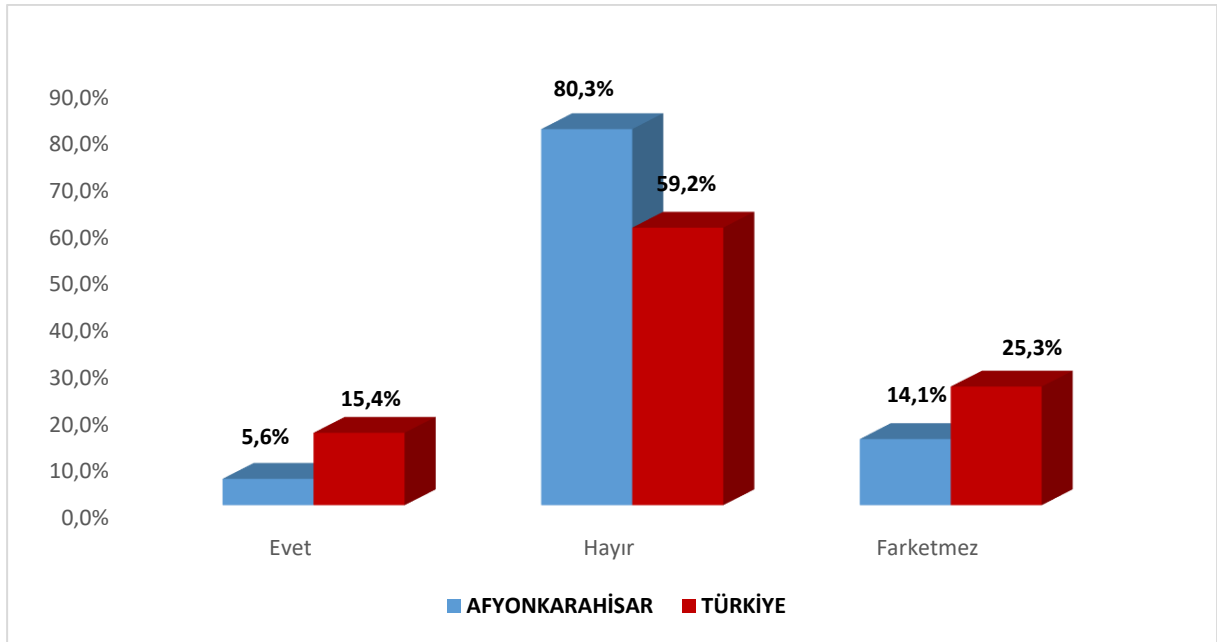
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 13,1 oranında eğitim düzeyi de önemli görülmemektedir. Yüzde 63,8 oranında lise ve altı seviyesinde ve yüzde 23,1 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 43,7 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 45,5 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Hem erkek hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, lise ve altı seçeneği ön plana çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

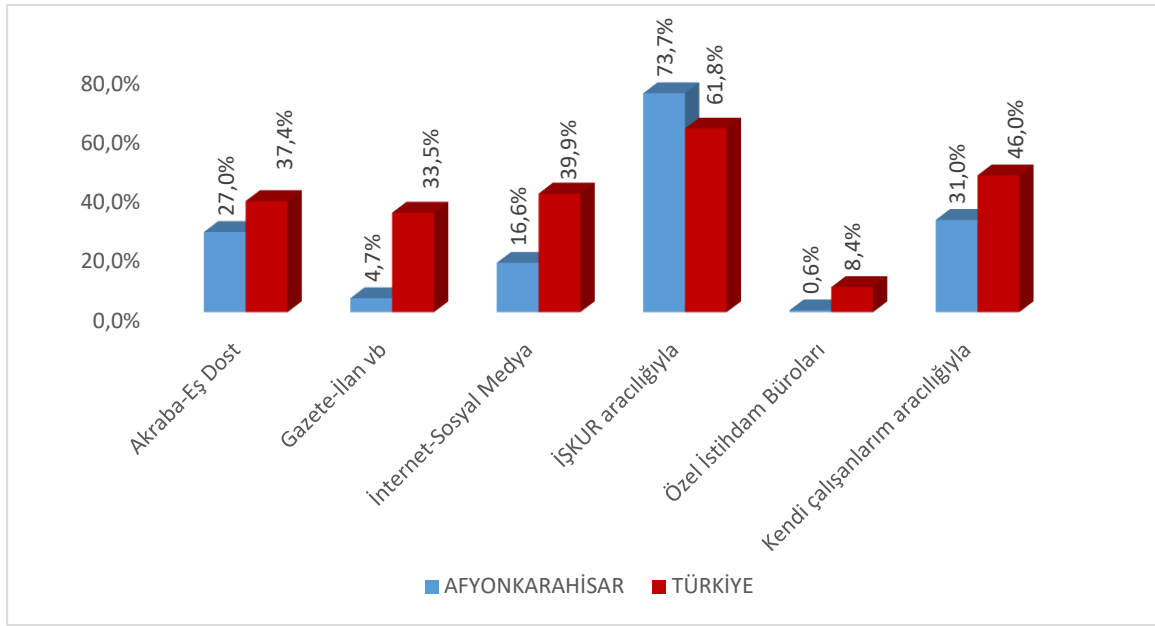

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Afyonkarahisar ilinde yüzde 5,6 oranında “evet” denilmiştir. “Farketmez” diyenlerin oranı yüzde 14,1’dir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 5 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında “evet”, yüzde 25,3 oranında “farketmez” denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Afyonkarahisar ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Afyonkarahisar ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 73,7 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde ikinci sırada yüzde 31 ile “kendi çalışanlarım aracılığıyla” arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 27 ile “akraba-eş dost aracılığıyla” arama kanalı kullanılmıştır. Özel İstihdam Büroları aracılığıyla arama kanalı Afyonkarahisar ilinde kullanılmamaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	2	2	2
Takım Çalışması	7	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	5	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	4	7	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	8	6	6
Bilgisayar kullanımı	5	7	8	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	-	5	7
Proje Tabanlı Çalışma	-	6	9	8
Yabancı Dil	-	-	10	9

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerisi hem kadınlarda ve erkeklerde hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda birinci sırada olduğu görülmektedir. Yabancı dil becerisi sadece herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde, son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	134	3,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	55	1,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	43	0,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	0,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	22	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	21	1,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19	0,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	4	1,4%
Yöneticiler	1	0,1%
Genel Toplam	334	1,3%

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş

sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 40,1'dir. İkinci sırada ise hizmet ve satış elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ili için tespit edilen yüzde 1,3'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 3,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla hizmet ve satış elemanları, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları gelmektedir.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb.	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22,2%	0,0%	22,2%	88,9%	0,0%	50,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	24,5%	3,8%	24,5%	83,0%	0,0%	34,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	45,5%	9,1%	12,1%	78,8%	0,0%	30,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	45,2%	9,6%	24,7%	69,9%	10,0%	35,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	21,9%	4,7%	14,1%	65,6%	0,0%	31,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	47,6%	9,5%	19,0%	61,9%	0,0%	42,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	14,6%	0,0%	12,2%	80,5%	0,0%	14,6%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	27,0%	4,7%	16,6%	73,7%	0,6%	31,0%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları; nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ile yöneticiler olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslekler ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarındaki açık işler büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Mermer İşçisi	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1
Garson (Servis Elemanı)	-	2	-	3	-	-	-	4	-	1
Endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ön Muhasebeci	2	-	3	4	-	-	-	-	-	1
Makine Montajcısı	-	3	-	-	-	-	2	-	-	1
Kasiyer	3	-	1	2	-	-	-	-	-	3
Kumaş Boyacısı	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Aşçı	-	2	-	3	-	-	-	-	-	1
Temizlik Görevlisi	-	1	-	4	-	-	5	3	-	2
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Afyonkarahisar ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Endüstriyel ve yapısal çelik konstrüksiyon işçisi, temizlik görevlisi, beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma) mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik olarak “fiziki ve bedensel yeterlilik” ön plana çıkmaktadır.

Mermer işçisi, garson (servis elemanı), ön muhasebeci, makine montajcısı, kumaş boyacısı ve aşçı mesleklerinde ise “yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe” becerileri aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Garson (Servis Elemanı)	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Kasiyer	Endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Kumaş Boyacısı	Aşçı	Endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi
Ön Muhasebeci	Makine Montajcısı	Makineci (Dikiş)	Ön Muhasebeci
Temizlik Görevlisi	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Ön Muhasebeci	Makine Montajcısı
Makineci (Dikiş)	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Müşteri Temsilcisi	Kasiyer
Satış Danışmanı / Uzmanı	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kumaş Boyacısı
Bulaşıkçı (Stevard)	Pişmaniye İmalat İşçisi	Maden Mühendisi	Aşçı
Halkla İlişkiler Görevlisi (Gazete)	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	Gıda Mühendisi	Temizlik Görevlisi
Direksiyon Eğitmeni	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	İnsan Kaynakları Yönetimi Meslek Elemanı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde en fazla açık iş olan meslekler; mermer işçisi, garson (servis elemanı) endüstriyel ve yapısal çelik konstrüksiyon işçisi, ön muhasebeci, makine montajcısı, kasiyer, kumaş boyacısı, aşçı, temizlik görevlisi, beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma) dir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise garson (servis elemanı), kasiyer ile beden işçisidir (taşıma, yükleme-boşaltma). Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek mermer işçisi, endüstriyel ve yapısal çelik konstrüksiyon işçisi ve kumaş boyacısı, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise mermer işçisi, garson (servis elemanı) ve aşçı ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Afyonkarahisar ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde ise 20+ istihdamlı 211 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 36,3 ile Afyonkarahisar ilinin eleman temininde ülke genelinden daha çok eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran, Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin, imalat, toptan ve perakende ticaret, bilgi ve iletişim sektörlerinde olduğu görülmektedir.

Madencilik ve taş ocaklığı sektörü gibi Afyonkarahisar ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlerle nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

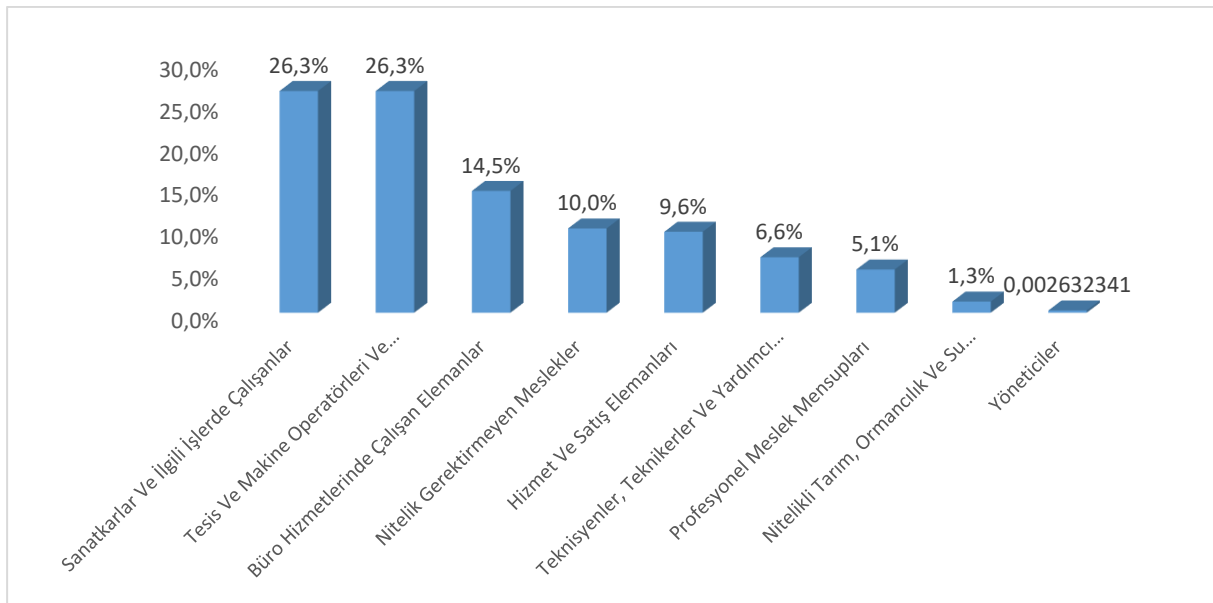
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	372
Toptan ve perakende ticaret	98
Bilgi ve iletişim	84
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	67
İnşaat	52
Ulaştırma ve depolama	41
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21
Diğer hizmet faaliyetleri	14
Eğitim	10
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Madencilik ve taş ocaklığı	8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7
Gayrimenkul faaliyetleri	6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Genel Toplam	795

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 795 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle imalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 47'si bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, toptan ve perakende ticaret, bilgi ve iletişim, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve inşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 209 ar kişi ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grublarında yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 52,6'sı bu iki meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Afyonkarahisar ilinde olduğu gibi tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Afyonkarahisar ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

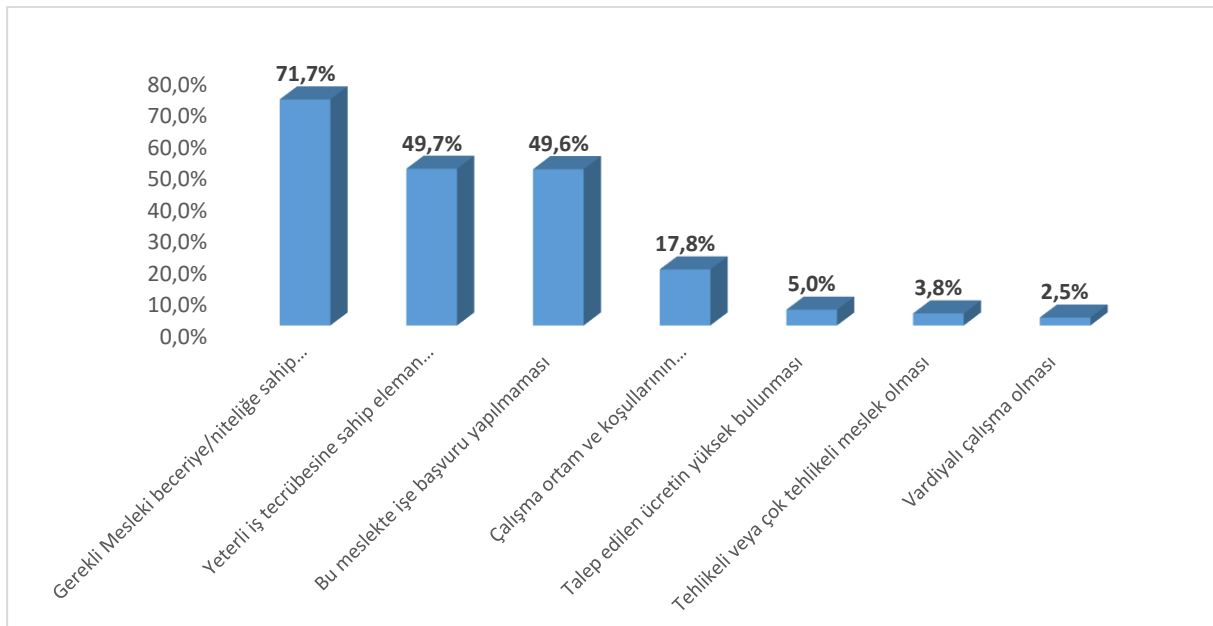
TGÇM	Eleman Sayısı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	84
Mermer İşçisi	81
Tuğla İmal İşçisi	53
Garson (Servis Elemanı)	27
Kurye	26
Paketleme İşçisi	21
Şoför-Yük Taşıma	20
Aşçı	16
Mermer Ebatlandırma İşçisi	15
Diğer	453
Toplam	795

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 84 kişi ile çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 81 kişi ile mermer işçisi ve 53 kişi ile tuğla imal işçisi operatörü meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; mermer işçisi, tuğla imal işçisi, aşçı, ve şoför (yük taşıma) toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Söz konusu meslekler Afyonkarahisar ilinde, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımında da “gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada “gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz büyük ölçüde dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	83,1%	66,2%	62,3%	15,6%	0,0%	6,5%	26,0%
Tuğla İmal İşçisi	0,0%	90,2%	3,9%	15,7%	0,0%	0,0%	3,9%
Garson (Servis Elemanı)	3,8%	65,4%	42,3%	42,3%	11,5%	0,0%	0,0%
Kurye	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Paketleme İşçisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	15,8%	84,2%	15,8%	5,3%	10,5%	0,0%	0,0%
Aşçı	40,0%	40,0%	26,7%	46,7%	13,3%	0,0%	0,0%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	64,3%	64,3%	42,9%	0,0%	0,0%	28,6%	0,0%
Kasap	61,5%	92,3%	38,5%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, kurye, paketleme işçisi, tuğla imal işçisi ve şoför-yük taşıma olmak üzere ilk on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda “gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması” olduğu görülmektedir.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Mermer İşçisi
Garson (Servis Elemanı)
Aşçı
Ön Muhasebeci
Kasiyer
Makineci (Dikiş)
Servis Komisi
Şoför (Yolcu Taşıma)
Mermer Ebatlandırma İşçisi
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Afyonkarahisar ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Afyonkarahisar ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4 istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 22,8’i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Afyonkarahisar ilinde ise yüzde 2,9 olarak öngörülmüştür. Afyonkarahisar ilinde istihdamın artacağı yada azalacağı yönündeki öngörülerin Türkiye geneli ile yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	28,4%	3,6%	39,1%	28,9%
Toptan ve perakende ticaret	21,5%	2,5%	40,5%	35,6%
İnşaat	13,9%	1,4%	37,5%	47,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22,0%	2,4%	41,5%	34,1%
Eğitim	29,4%	5,9%	41,2%	23,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18,4%	3,7%	48,2%	29,7%
Ulaştırma ve depolama	21,1%	0,0%	31,6%	47,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30,0%	0,0%	30,0%	40,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	27,3%	0,0%	36,4%	36,4%
Madencilik ve taş ocaklığı	15,4%	0,0%	61,5%	23,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13,3%	13,3%	33,3%	40,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Bilgi ve iletişim	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	22,8%	2,9%	40,0%	34,3%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla; bilgi ve iletişim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetler, eğitim, imalat, diğer hizmet faaliyetleri, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, idari ve destek hizmet faaliyetleri, madencilik ve taş ocaklığı ve inşaat sektörleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise finans ve sigorta faaliyetleri ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngöründe bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Bilgi ve iletişim	732	80,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	181	11,3%
Toptan ve perakende ticaret	291	7,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	14	5,9%
Ulaştırma ve depolama	46	5,4%
İmalat	519	5,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	97	5,1%
İnşaat	79	3,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	3,6%
Eğitim	23	2,9%
Madencilik ve taş ocaklığı	9	2,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12	1,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-2	-0,7%
Genel Toplam	2.011	8,1%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Afyonkarahisar’de ise bu oran, yüzde 8,1 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 732 kişilik artış ile bilgi ve iletişim sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 80,4 ile yine bilgi ve iletişim sektöründe beklenmektedir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, gayrimenkul faaliyetleri, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde değişim beklenmemektedir.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür. Söz konusu sektörde yüzde 0,7 net istihdam değişim oranı ile 2 kişilik bir net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	858	37,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	39	12,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	496	11,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	159	4,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	165	4,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	206	3,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	49	2,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	40	2,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Genel Toplam	2.011	8,1%

Kaynak: İPA 2018

Yöneticiler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 858 kişilik artış ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 40 kişilik artış ile profesyonel meslek mensupları olmuştur.

Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 37,6'lık bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar net istihdam değişim oranı yüzde 11,9 ile sıralamada en fazla net istihdam değişimi beklenen ikinci meslek grubu olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Tuğla İmal İşçisi
Mermer İşçisi	İnşaat İşçisi
Müşteri Temsilcisi	Lokum Ustası
Makineci (Dikiş)	İnşaat Mühendisi
Paketleme İşçisi	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)
Temizlik Görevlisi	Kantin Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Mimar
Hausekeeping Yöneticisi (Hausekeeper)	Ambar/Depo Görevlisi
Hayvan Bakıcısı	Elektrik Mühendisi

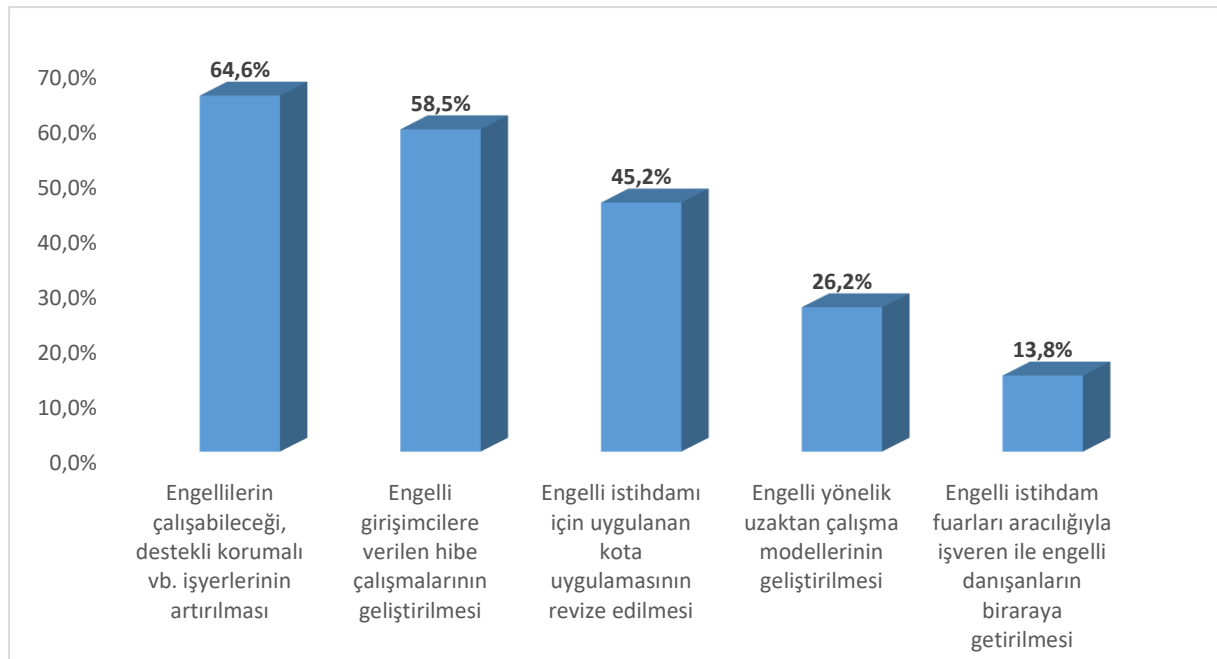
Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, mermer işçisi, müşteri temsilcisi olup; tuğla imal işçisi, inşaat işçisi ve lokum ustası meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda mermer işçisi, paketleme işçisi, garson (servis elemanı) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Afyonkarahisar ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen meslekler bu yıl istihdam azalışı beklenen ilk on meslekte yer almamaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

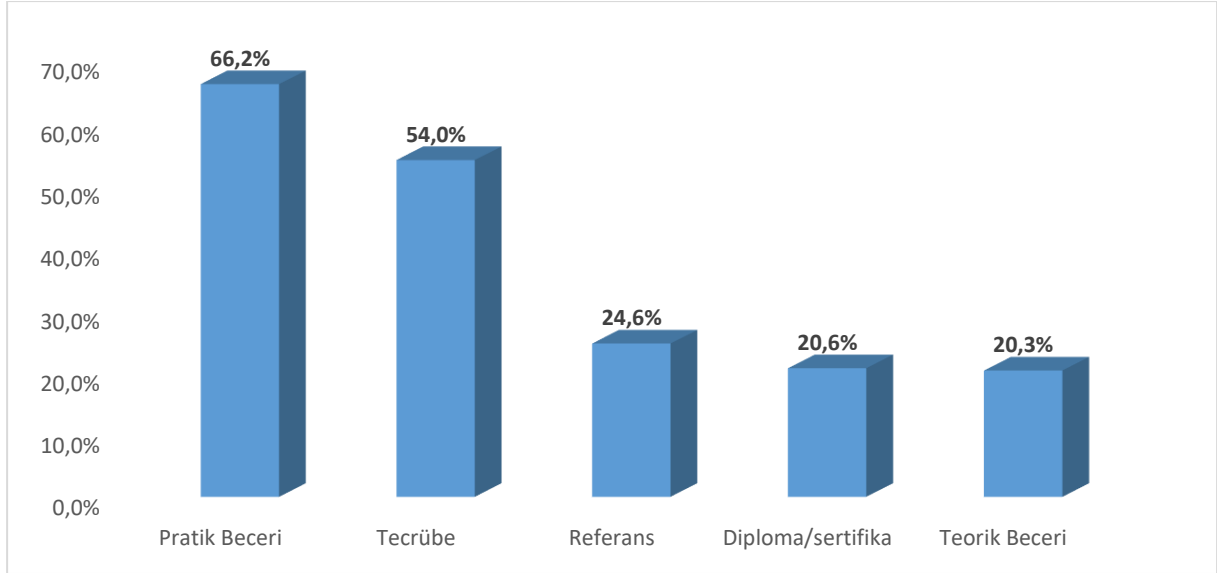
Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 64,6'sı "engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması", yüzde 58,5'i "engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi" ve yüzde 45,2'si "engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi"ni önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 29,5'i "engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması"nı, yüzde 24,4'ü "engelli girişimcilere verilen hibe

alışmalarının geliştirilmesi”ni ve yüzde 18,5’i “engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi”ni önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Afyonkarahisar ilinde işverenlerin ilk iki önerisi, oranları farklı olsa da aynı önerilerdir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

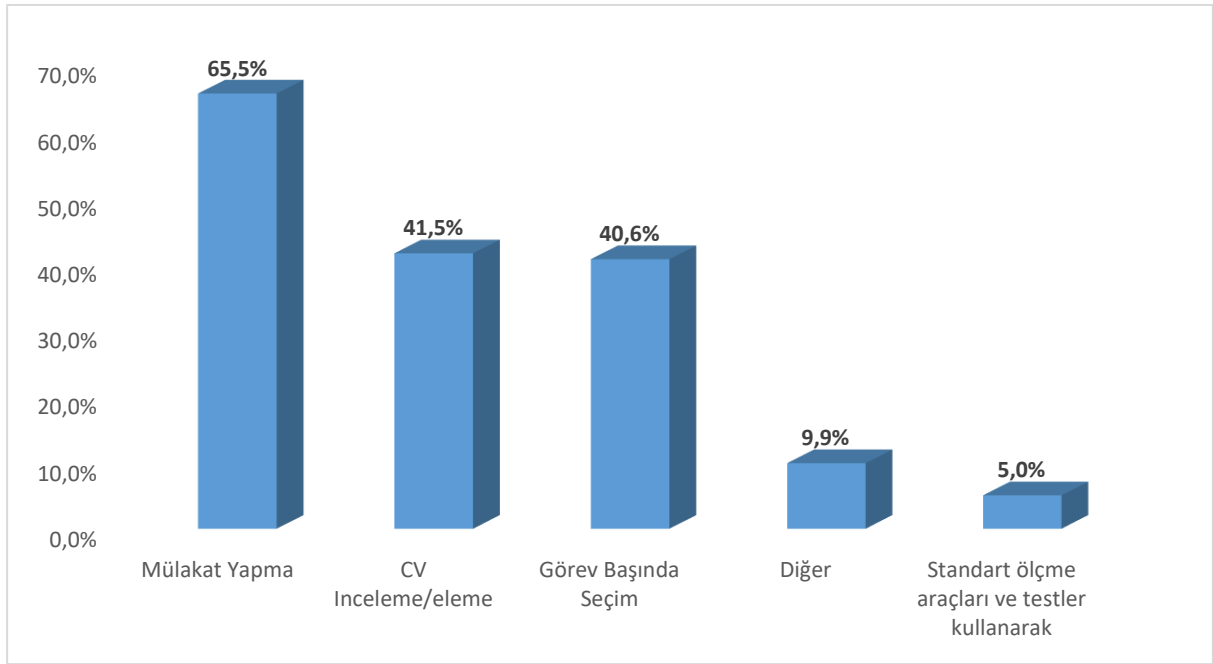

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 66,2’si pratik beceri, yüzde 54’ü tecrübe ve yüzde 24,6’sı referans aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Afyonkarahisar ilinde olduğu gibi yüzde 35,5 ile pratik beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 21,2 ile Tecrübe ve yüzde 15,5 ile diploma/sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik beceri ve tecrübe kriterleri hem Afyonkarahisar ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Afyonkarahisar ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 65,5'i mülakat yapma, yüzde 41,5'i CV inceleme/eleme, 40,6'sı görev başında seçim ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 38,4 ile mülakat yapma, yüzde 30,8 ile CV inceleme/eleme ve yüzde 19,7 ile görev başında seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Afyonkarahisar ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, oranları farklı olsa da aynı olmuştur.

SONUÇ

Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Afyonkarahisar’de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl için en son yayınlanan, 2013 yılı işsizlik oranı yüzde 5,6’dır. Yani bu rakam, çalışmaya hazır her 20 kişiden birinin işsiz olduğunu göstermektedir. Afyonkarahisar ilinde İŞKUR’da kayıtlı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar’de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR’un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre Afyonkarahisar’da toplam çalışanların yüzde 78’i erkeklerden, yüzde 22’si kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler imalat, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, bilgi ve iletişim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Afyonkarahisar’de ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

İstatistikler kadın istihdamını artırmadan hedeflenen istihdama ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Afyonkarahisar’de İŞKUR’a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik

gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 1.028 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 5 bin 458 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 75 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 1.028'e çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki katılımcı sayısı 1.076 iken 2017 yılında 5 bin 458 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Afyonkarahisar ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler, imalat, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri. Toptan ve perakende ticaret, bilgi ve iletişim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının imalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 104 işyerinde 334 açık iş tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde imalat sektörünün açık iş sayısında önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 334 kişilik açık işin yüzde 51'ine tekabül eden 169 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,8'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe yer alan her 5 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş

sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 40,1'dir. İkinci sırada ise hizmet ve satış elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkindir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Afyonkarahisar ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler, çağrı merkezi müşteri temsilcisi mermer işçisi, tuğla imal işçisi, garson (servis elemanı), kurye, paketleme işçisi, şoför-yük taşıma, aşçı, mermer ebatlandırma işçisi olarak ortaya çıkmıştır.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4 istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 22,8'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Afyonkarahisar ilinde ise yüzde 2,9 olarak öngörülmüştür. Afyonkarahisar ilinde istihdamın artacağı yada azalacağı yönündeki öngörülerin Türkiye geneli ile yakın olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	
TELEFON/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :		Unvanı :	
Tarih :		Telefonu :	
E-Posta :		İmza/Kaşe:	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri ile ilgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla ilgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım ()

Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralınması

Teknolojik Yatırım ()

Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım ()

İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRLAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük geçtiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük geçtiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

→ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?**

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden yararlandınız mı?**

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz)

Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında İlave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

